

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Олексій ЗОРЯ
«2» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Податкова система

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр
факультет обліку та фінансів

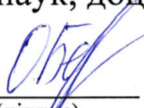
Полтава
2024 – 2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Податкова система для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Мова викладання державна

Розробник: Безкровний Олександр, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

«2» вересня 2024 року

(підпис) Олександр БЕЗКРОВНИЙ

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування протокол від «2» вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

«2» вересня 2024 року

(підпис) Олександр БЕЗКРОВНИЙ

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(підпис) Світлана ЗОРЯ

протокол від «2» вересня 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (курс)	4 (072ФБССбд_2021)
Семестр	8
Лекції (годин)	18
Практичні (семінарські) (годин)	28
Самостійна робота (годин)	89
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» є опанування механізму функціонування податкової системи, як частини державних фінансів, набуття навичок використання методичного інструментарію для діагностики її стану та реалізації контрольних функцій в сфері податкових відносин.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Податкова система» ґрунтується на знаннях набутих під час вивчення наступних навчальних дисциплін: «Економічна теорія», «Фінанси», «Бюджетна система», «Фінанси підприємств», «Бухгалтерський облік», «Фінансова звітність суб'єктів підприємництва»

4. Компетентності:

загальні:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові, предметні):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

5. Програмні результати навчання

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових

систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	знати основні поняття, що характеризують механізм функціонування податкової системи; розуміти роль і місце окремих елементів механізму функціонування податкової системи.
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	знати основні поняття, що формують методичний інструментарій діагностики стану фінансових систем (податкова система); володіти основними прийомами діагностики стану фінансових систем (податкова система).
ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	передбачати елементи здійснення контрольних функцій в податковій сфері; володіти основними прийомами застосування методичного інструментарію для виконання контрольних функцій в сфері оподаткування.
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	знати основні поняття та категорії, що визначають функціонування податкової системи; володіти основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері; вміти змістовно інтерпретувати отримані результати податкових розрахунків.

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи (лекція);

Наочні методи (демонстрування, спостереження);

Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою);

Методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу);

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, оперативний контроль);

Інтерактивні методи (дискусії);
Комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, використання технологій дистанційного навчання);
Методи усного контролю (обговорення теоретичних питань);
Методи письмового контролю (письмове виконання практичних завдань, контрольна робота, самостійна робота *(виконання індивідуальних завдань, підготовка тез)*)
Методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система та податкова політика. Сутність податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету – плата, відрахування, неподаткові доходи. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки та соціальної сфери. Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, квота. Методи побудови податкових ставок. Універсальні та диференційовані податкові ставки. Тверді та процентні ставки. Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за економічним змістом на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування – податки на доходи, капітал і споживання. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні та місцеві податки. Види прямих податків. Види непрямих податків.

Податки в системі державних доходів. Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи. Податкова система України. Основні етапи її становлення. Склад і структура податкової системи України. Облік платників як один з головних елементів податкової роботи. Особливості обліку юридичних осіб. Порядок реєстрації юридичних осіб. Реєстр юридичних осіб. Державна реєстрація фізичних осіб-платників податків. Присвоєння ідентифікаційних номерів фізичним особам-платникам податків. Особливості взяття на облік фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності. Теоретичні та практичні заходи боротьби з ухилянням від сплати податків і зборів. Застосування певних видів штрафних санкцій за приховання об'єкта оподаткування та відмови від сплати визначеного податкового зобов'язання. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Податкові перевірки фактів заниження податкових платежів: камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні), фактичні. Контроль над вірністю нарахування та своєчасністю сплати податків і зборів. Оформлення результатів податкових перевірок. Сутність поняття перекладання податків. Процес перекладання податків. Заходи уникнення фактів перекладання податкових платежів.

Зарубіжний досвід оподаткування фізичних та юридичних осіб. Особливос-

ті формування та функціонування податкових систем в країнах європейського союзу. Порядок нарахування та сплати податків в США та Канаді. Досвід азіатських та інших країн в розбудові механізмів оподаткування суб'єктів бізнесу та громадян.

Державна фіскальна служба України. Історія формування податкових органів в Україні. Організаційна структура органів державної фіскальної служби та їх основні завдання. Функції державної фіскальної служби України. Функції середнього та базового рівня державної фіскальної служби України. Податкова міліція як складова частина податкових органів та її завдання. Повноваження органів державної фіскальної служби України. Фінансові та адміністративні санкції, які накладаються органами фіскальної служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб податкових органів.

Теоретичні підходи до податкової політики. Складові поняття податкова політика. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна ефективність. Елементи принципу фіскальної ефективності: достатність доходів, мінімізація видатків на збирання податків, запобігання ухиленню від сплати податків, еластичність (гнучкість) податкової системи, рівномірне розподілення податків між адміністративно-територіальними одиницями. Роль податкової політики в системі державного регулювання економіки. Напрями розвитку податкової політики України в сучасних умовах.

Тема 2. Податок на додану вартість. Сутність податку на додану вартість, його зародження і розвиток. Передумови введення податку на додану вартість в Україні. Поняття доданої вартості, методи її обчислення. Платники і ставки податку на додану вартість. Сутність нульової ставки по податку на додану вартість. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Об'єкт оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Перелік операцій, що виключені з об'єкта оподаткування. Поняття бази оподаткування по податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів. Пільги по податку на додану вартість. Види пільг по податку на додану вартість: нульова ставка, звільнення від оподаткування, виключення з об'єкта оподаткування. Перелік операцій, що звільнюються від оподаткування. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Реєстр податкових накладних. Порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету для операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою, і для інших видів операцій. Строки сплати ПДВ. Умови та порядок надання платником податкового векселя.

Тема 3. Акцизний податок. Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Історія його введення в Україні. Акцизний податок в системі інших непрямих податків, його недоліки та переваги. Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Види ставок по акцизному податку: тверді (фіксовані) та процентні (пропорційні). Порядок визначення оподатковуваного обороту та суми акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються процентні ставки. По-

рядок визначення сум акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються тверді ставки. Пільги по акцизному податку. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

Тема 4. Мито. Мито в системі непрямих податків. Митна політика та її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти. Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок у сплаті мита. Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств. Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. Бюджетне значення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток як регулюючий чинник. Переваги і недоліки податку на прибуток підприємств. Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Особливості коригування визначеного фінансового результату на різниці, які виникають в результаті господарської діяльності платника. Поняття доходу при справлянні податку на прибуток. Перелік надходжень, які включаються і які не включаються до доходу. Порядок визнання доходів. Поняття операційних та інших витрат. Перелік витрат, які включаються і які не включаються до складу операційних витрат. Перелік витрат, які включаються і які не включаються до складу інших витрат. Порядок визнання витрат. Податкові періоди. Порядок визначення доходу для різних видів операцій. Порядок визначення витрат для різних видів операцій. Поняття безнадійної заборгованості та порядок її врегулювання. Порядок зарахування суми від'ємного значення об'єкта оподаткування в наступних податкових періодах. Особливості оподаткування деяких видів операцій, товарів платників. Оподаткування страхової діяльності. Порядок оподаткування результатів діяльності, що здійснюється за довгостроковим контрактом. Поняття неприбуткової організації та види їх доходів, які звільняються від оподаткування. Оподаткування нерезидентів. Оподаткування дивідендів та спільної діяльності на території України. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями. Амортизація основних засобів при нарахуванні податку на прибуток. Методи нарахування амортизації. Мінімально допустимі строки нарахування амортизації. Пільги по податку на прибуток. Порядок нарахування податку на прибуток та строки сплати. Відповідальність платників податку.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб. Бюджетне і соціальне значення податку з доходів фізичних осіб. Переваги і недоліки податку з доходів фізичних. Платники податку на доходи фізичних осіб. Ставки оподаткування. Об'єкт оподаткування. Порядок формування загальномісячного оподаткованого доходу. Перелік певних видів доходів, що звільняються від оподаткування. Зменшення сукупного оподаткованого доходу для окремих категорій громадян. Податкові соціальні пільги, їх види та розміри. Порядок застосування податкових соціальних пільг. Порядок оподаткування доходів громадян отримуваних не від податкового агента. Декларування громадянами, які отримували доходи не за місцем основної роботи, доходів у податкових органах.

Обов'язки та відповідальність громадян щодо сплати податку з доходів фізичних осіб. Порядок формування та подачі Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку.

Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Перелік юридичних і фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок. Особливості нарахування єдиного податку для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності в розрізі груп платників. Ставки єдиного податку, строки і порядок сплати та подання податкової звітності. Порядок зарахування податку до бюджету. Особливості нарахуванні єдиного податку юридичними особами. Ставки, строки і порядок сплати та подання податкової звітності юридичними особами. Порядок зарахування податку до бюджету.

Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників. Необхідність змін в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників. Платники єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників. Об'єкт оподаткування та ставки єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників. Особливості оподаткування сільськогосподарських виробників, які здійснюють сільськогосподарську діяльність на гірських та поліських територіях. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників.

Тема 9. Рентні платежі. Доцільність рентного оподаткування природних ресурсів, що використовуються суб'єктами підприємництва. Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин: платники, об'єкт обкладання, ставки. Порядок нарахування та перерахування плати за користування надрами для видобування корисних копалин. Пільги щодо окремих суб'єктів. Порядок формування та подачі звітності.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин: платники, об'єкт обкладання, ставки. Порядок нарахування та перерахування плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин. Пільги щодо окремих суб'єктів. Порядок формування та подачі звітності.

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України: платники, об'єкт обкладання, ставки. Порядок нарахування та сплати рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України. Пільги щодо окремих суб'єктів. Порядок формування та подачі звітності.

Рентна плата за спеціальне використання води, її платники і об'єкт оподаткування. Порядок визначення нормативів плати. Дозвіл і ліміт на спеціальне використання води. Порядок обчислення суми рентної плати за спеціальне використання води в межах ліміту і за понадлімітне використання. Порядок формування та подачі звітності. Строки сплати рентної плати за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, його платники і

об'єкт оподаткування. Порядок визначення нормативів плати. Порядок обчислення суми рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів. Порядок формування та подачі звітності. Строки сплати рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України: платники, ставки податку, порядок нарахування, строки сплати та порядок формування звітності.

Платники екологічного податку. Об'єкт оподаткування та ставки екологічного податку. Особливості нарахування екологічного податку в залежності від видів забруднення. Порядок та терміни сплати екологічного податку. Порядок складання та подачі звітності. Пільги в оподаткування екологічним податком.

Тема 10. Майнове оподаткування. Необхідність та історія розвитку майнового оподаткування в Україні. Склад податку на майно: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, плата за землю (земельний податок). Платники податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Порядок формування об'єкта оподаткування, пільги при визначенні бази оподаткування. Ставки податку, порядок нарахування та строки сплати податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки.

Транспортний податок: платники, об'єкт оподаткування, порядок формування бази оподаткування. Ставки податку, особливості нарахування та терміни сплати транспортного податку. Форми плати за землю: земельний податок та орендна плата.

Земельний податок: загальна характеристика, переваги і недоліки. Платники та об'єкт оподаткування. Диференціація ставок залежно від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик. Плата за землю із земель сільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок. Пільги при сплаті земельного податку. Порядок формування та подачі звітності. Строки сплати. Орендна плата за землю: платники, порядок нарахування та сплати.

Тема 11. Місцеві та інші податки і збори. Місцеві податки і збори. Роль місцевих податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів. Види місцевих податків і зборів: єдиний податок, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, податок на майно, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір. Порядок встановлення місцевих податкових платежів місцевими органами самоврядування.

Збір за місця для паркування транспортних засобів: платники, об'єкт оподаткування, ставки. Порядок нарахування, особливості формування податкової звітності та строки сплати збору за місця для паркування транспортних засобів. Платники військового збору.

Перелік фізичних осіб, що звільнені від сплати військового збору. Об'єкт оподаткування та порядок формування бази для нарахування військового збору. Строки та порядок сплати військового збору.

Тема 12. Особливості оподаткування підприємств і установ окремих галузей національної економіки.

Особливості оподаткування аграрних товаровиробників. Загальне мінімаль

не податкове зобов'язання зі сплати податків, зборів і платежів сільськогосподарськими товаровиробниками.

Специфіка оподаткування туристичного бізнесу. Платники туристичного збору. Перелік фізичних осіб, що звільнені від сплати туристичного збору. Об'єкт оподаткування та порядок формування бази для нарахування туристичного збору. Строки та порядок сплати туристичного збору.

Особливості оподаткування фінансових установ. Порядок нарахування та сплати податків банками. Оподаткування страхових компаній. Особливості справляння податку на прибуток в страховій сфері.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин				
	Денна форма 072ФБССбд 2021				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб	с.р.	
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система та податкова політика.	12	2	2		8
Тема 2. Податок на додану вартість	11	2	2		7
Тема 3. Акцизний податок	11	2	2		7
Тема 4. Мито	12		2		10
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	11	2	2		7
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	11	2	4		5
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	11	2	2		7
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників	11		2		9
Тема 9. Рентні платежі	11	2	2		7
Тема 10. Майнове оподаткування	11		2		9
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	11	2	2		7
Тема 12. Особливості оподаткування підприємств і установ окремих галузей національної економіки	12	2	4		6
Усього годин	135	18	28		89

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма 072ФБССбд 2021
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система та податкова політика	2
Тема 2. Податок на додану вартість	2
Тема 3. Акцизний податок	2
Тема 4. Мито	2
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	2
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	4
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	2
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників	2
Тема 9. Рентні платежі	2
Тема 10. Майнове оподаткування	2
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	2
Тема 12. Особливості оподаткування підприємств і установ окремих галузей національної економіки	4
Разом	28

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма 072ФБССбд_2021
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система та податкова політика	8
Тема 2. Податок на додану вартість	7
Тема 3. Акцизний податок	7
Тема 4. Мито	10
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	7
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	5
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	7
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників	9
Тема 9. Рентні платежі	7
Тема 10. Майнове оподаткування	9
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	7
Тема 12. Особливості оподаткування підприємств і установ окремих галузей національної економіки	6
Разом	89

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок в розрізі тем передбачених робочою програмою по навчальній дисципліні «Податкова система».

Реалізація даного напрямку роботи по дисципліні «Податкова система» для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття освіти передбачається шляхом підготовки до практичних занять, контрольної роботи, екзамену, а також виконання індивідуалізованих навчальних завдань, що стосуються формування відповідної податкової звітності та підготовки тез, які виконується здобувачем вищої освіти в межах самостійної роботи.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	Виконання вправ на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи (виконання індивідуальних завдань, підготовка тез) Контрольна робота. Екзамен
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	
ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування	
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях ¹	Виконання завдання самостійної роботи		контроль на робота ⁴	екзамен	
		виконання індивідуальних завдань ²	підготовка тез ³			
Тема 1. Сутність і види податків. Податкова система та податкова політика України	2					2
Тема 2. Податок на додану вартість	3	2				5
Тема 3. Акцизний податок	2	2				4
Тема 4. Мито	2					2
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	3	2				5
Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб	3	2		10		15
Тема 7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	2	2				4
Тема 8. Єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників	2	2				4
Тема 9. Рентні платежі	3	2				5
Тема 10. Майнове оподаткування	2	2				4
Тема 11. Місцеві та інші податки і збори	2	2				4
Тема 12. Особливості оподаткування підприємств і установ окремих галузей національної економіки	2	2		10		14
Підготовка тез			12			12
Екзамен					20	20
Разом	28	20	12	20	20	100

¹передбачає поєднання проведення дискусій (диспутів) по визначеній проблематиці та розв'язання практичних завдань і вирішення практичних ситуацій в розрізі тем навчальної дисципліни;

²передбачає виконання індивідуальних завдань по темах 2-3, 5-12 навчальної дисципліни;

³протягом семестру здобувачі вищої освіти готують 1(одні) тези доповіді в розрізі тем навчальної дисципліни, з якими доповідають на підсумковій конференції (круглому столі) за результатами вивчення дисципліни, при цьому бали (максимальна оцінка 12 балів) виставляються окремою позицією наприкінці семестру;

⁴протягом семестру передбачено написання двох контрольних робіт за завданнями, які охоплюють: контрольна робота №1 – теми 1-6; контрольна робота №1 – теми 7-12 навчальної дисципліни (максимальна оцінка 10 балів).

Шкала та критерії оцінювання

виконання вправ на практичних заняттях

(теми: 1, 3-4, 7-8, 10-12 – максимум 2 бали, теми: 2, 5-6, 9 – максимум 3 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2/3	здобувач вищої освіти отримує за виконання вправ на практичних заняттях у випадку правильного їх виконання та належного оформлення, що свідчить про висо-

Кількість балів	Критерії оцінювання
	кий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
1/2	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявних незначних методологічних помилок при виконанні вправ, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
/1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявних суттєвих методологічних помилок при виконанні вправ, що свідчить про низький рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних та належно оформлених вправ, що свідчить про відсутність знань з приводу організації податкової системи та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання завдань самостійної роботи

виконання індивідуальних завдань

(теми: 2-3, 5-12)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані індивідуальні завдання за кожен тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявних незначних методологічних помилок при виконанні індивідуальних завдань, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу

	інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних індивідуальних завдань, що свідчить про відсутність знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання завдань самостійної роботи
підготовка тез

Кількість балів	Критерії оцінювання
12	здобувач вищої освіти отримує у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача, що свідчить про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
9	здобувач вищої освіти отримує у випадку представлення роботи, в якій присутні недоліки в оформленні, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
6	здобувач вищої освіти отримує у підготовки тез, в яких обрана тема дослідження розкрита неповністю, що свідчить про базовий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті що свідчить про фрагментарний рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації

Кількість балів	Критерії оцінювання
	та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
0	отримує у випадку відсутності тез доповіді чи повної невідповідності їх вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання, не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

*контрольна робота
(містить 2 теоретичні питання та 2 задачі)*

для 1-го теоретичного питання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
1	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
0	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

для 1-ї задачі

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи

Кількість балів	Критерії оцінювання
	недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про базовий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
0	у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що свідчить про відсутність практичних навичок та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

(форма семестрового контролю – екзамен)
(екзамен містить 2 теоретичні питання та 1 задачу)

Вид завдання	Бали	Критерій оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкритого не фрагментарно, що засвідчує факт дуже незначного засвоєння теоретичного матеріалу у податковій сфері.
	2	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері та базовий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	3	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності недоліків у відповіді, що свідчить про наявність фрагментарних знань у податковій сфері та середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування по-

Вид завдання	Бали	Критерій оцінювання
		даткової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	4	здобувач вищої освіти отримує за кожне теоретичне питання у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про достатній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
<i>для 1-ї задачі</i>	0	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	2	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності значного обсягу помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з курсу «Податкова система»
	4	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності суттєвих помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про базовий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	6	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості ариф-

Вид завдання	Бали	Критерій оцінювання
		метичних помилок, що свідчить про середній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	8	здобувач вищої освіти отримує за виконання задачі чи розв'язування практичної ситуації у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання задачі, що свідчить про достатній рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.
	10	розрахунки практичної ситуації виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчать про високий рівень знання основних понять, що характеризують механізм функціонування податкової системи та формують методичний інструментарій та прийоми діагностики її стану, розуміння ролі і місце окремих елементів для здійснення контрольних функцій в податковій сфері, володіння основними прийомами пошуку, оброблення, аналізу інформації та застосування набутих теоретичних знань з метою розв'язання практичних завдань і ситуацій в податковій сфері та змістовної інтерпретації отриманих результатів податкових розрахунків.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено у процесі реалізації навчальної дисципліни

Програмне забезпечення: OS Windows, MS Office, PowerPoint, хмарні додатки Google, Internet- браузеры, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформи Zoom, Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перескладання:

Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

Відвідування занять.

Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо).

Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Податкова система».

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: **Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта** тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita>.

Оскарження результатів оцінювання

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результа-

тів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosinyuvannya2023.pdf>

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Податкова система : навч. посібник. Полтава: ПДАА, 2018. 361 с.

2. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Безкровний О. В., Мисник Т. Г., Дорошенко О. О. Податкові відносини суб'єктів підприємництва : управління та адміністрування: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2017. 473 с.

3. Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи з дисципліни Податкова система для здобувачів вищої освіти очної та заочної форм навчання [11-те вид., доп. і перероб.]. Полтава : ПДАА, 2024. 187 с.

4. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжні:

1. Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних держав : навч. посіб. К. : КондорВидавництво, 2018. 222 с.

2. Піхоцький В. Ф. Ресурсні платежі та місцеві податки і збори : навч. посіб. К. : Професіонал, 2018. 304 с.

3. Податкова система : навч. посіб. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. К.: „Центр учбової літератури”, 2017. 416 с.

4. Податкова система : навч. посіб. / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. Одеса: ВМВ, 2019. 344 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://rada.gov.ua>.

2. Сайт Державної фіскальної служби України. URL : <http://www.svs.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Держкомстату України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.